

**DOBŘÁ
ADRESA**

Z obsahu

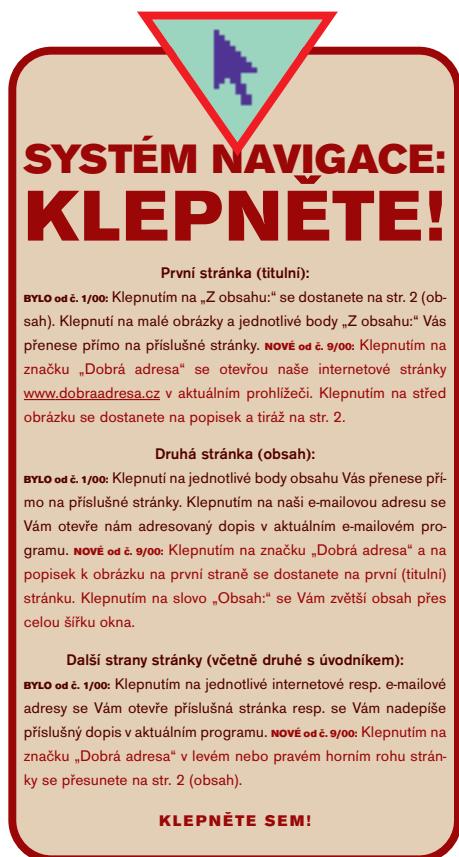
Tomáš Koloc: Balada o smutných
očích učitelových

Martin Groman: Kamil Rohan

Jakub Šofar: Vrácenky 1

Marcela Pátková

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Tomáš Koloc: **Balada o smutných očích učitelových** (6)

Martin Groman: **Kamil Rohan** (10)

Jakub Šofar: **Vrácenky 1** (15)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery
Jan Procházka (16)

Hudba

Jakub Šofar: **Cenovkou dolů...** (20)

Představujeme...

Marcela Pátková (23)

Strž DA (recenzní prostředek)

Štefan Švec: **Schocku, schocku, vystrč růžky** (28) /

Irena Prázová: **Znásilněná věda a zneužitý HP**

(29) / Martin Groman: **Kudy z kola ven** (31)

Reklama...

Živé sfingy (34)

Média v okurkové sezóně

Miroslav Cingl: **Věřit zábavě** (36)

Podobrazník

Honza Hanzl: **Zkouška z informatiky** (38)

Příloha

Podzim Martina Gromana (39)

Na titulní stránce: Martin Groman, bez názvu, 2003, (další fotografie na str. 39)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 1, ročník 5. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Martin Groman. Redakce: Miroslav Cingl, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Dnes jsme o pár slov požádali našeho fejetonistu Honzu Hanzla. Začal nám nový rok, tak proč nezkusit nějaké nové úvodníkáře?

Novoroční projev

A dost! Máme demokracii, takže nechápu, proč si právo na novoroční projev pořád usurpuje jenom prezident. Domnívám se, že jako jeden z deseti milionů stavebních kamenů naší občanské společnosti mám mnohem větší nárok se na Nový rok projevit. Zvlášť když se hradní pán stejně projevuje každý druhý den.

Nuže vážení spoluobčané, milé spoluobčanky, máme tu nový rok. Pokud jste si toho náhodou ještě nevšimli, všimnete si toho zcela určitě, až budete v příštích dnech při datování čehokoliv neustále škrtat a opravovat poslední číslici letopočtu. Rok, který přichází, bude pro naši zemi zlomový, což se v životě každého z nás projeví ponejvíce tím, že bude stejný jako každý jiný rok. Česká republika, toto bijící, a někdy až hypertrofické srdce evropského kontinentu, se v letošním roce konečně stane plnoprávným členem struktury hodné 21. století (Evropské unie, pokud to snad ještě někomu nedošlo). Dne 1. května 2004 se s vysokou pravděpodobností probudíme všichni jako Evropané a už nikdy nepůjdeme spát jinak. Ano, budeme stále chodit do práce, na záchod, jíst, pít, budeme se hádat a usmířovat se svými blízkými i vzdálenějšími, nepřestaneme ani lhát, krást, udávat či pomlouvat, ale všechno už dostane harmonizovaný, evropský rozměr. Nenechme si své evropanství nabourávat výkřiky škarohlídských kazisvětů, respektive kazievropanů, kteří se jenom bojí, že by je moderní evropská konstrukce mohla připravit o jejich mnohdy pochybnými způsoby získané pozice a výhody. Evropa se otevírá a pro nás bude největším štěstím, když se jí cele oddáme.

Ani v Evropské unii však nezapomeňme, že žijeme v globalizované vesnici s šesti miliardami dalších vesničanů. Nehleďme proto sobecky pouze na špičky svých krátkých nosů. Když se podíváme kolem sebe, zjistíme, že i jinde mají lidé nosy, a to mnohem problematičtější a závažnější. Převezměme tedy každý svůj díl odpovědnosti za tyto nosy, za stav světa, civilizace, přírody, planety i celé sluneční soustavy. Vždyť ani z čistě zameteného chodníku před vlastním domem nemůžeme mít tu pravou radost, když si například uvědomíme, v jak zdevastovaném stavu jsou tropické deštné lesy v Amazonii.

Abychom však nekončili tak pesimisticky. Víme, že jsou mezi námi i tací, kteří se žijí poctivě a chovají čestně a spravedlivě, kteří druhým nejen, že nehází takzvané klacky pod nohy, ale dokonce jim ty takzvané klacky pomáhají zpod nohou odstraňovat. Právě těchto několik lidí představuje naději, že se naše jinak zkažená čecháčkovská

společnost plná příživníků a tunelářů časem, za nějakých dvě stě, tři sta let, promění ve společenství slušných a poctivých lidí, jimž my už budeme moci ze svých zetlelých hrobů jen tiše závidět.

Milé spoluobčanky, vážení spoluobčané, vy hamižní a závistiví dobytčové, přeji vám z celého svého prohnitého srdce šťastný a úspěšný rok 2004.

Honza Hanzl

A já už jen dodám, že do nového roku vstupujeme bez masky – dnes tedy na fotu skutečná (?) tvář končícího redaktora DA. Neboť náš milovaný chleboďárce a spanilý světoběžník Štefan Švec se nám šťastně vrátil a opět se rukou pevnou a spravedlivou ujímá správy svého listu.

Žijte draze.

Martin Groman

VÍTÁME ROK 2004

O
čem
se
(ne)
mluví

Balada o smutných očích učitelových

 udeme mu říkat třeba Basileos Aristoxenos, Vasja. Je vysokoškolským učitelem na jedné oblastní české univerzitě. Jeho příběh je charakteristický pro archetyp vysokoškolského učitele-proletáře, který jsem vám minule slíbil odhalit.

Člověk

Přišel jsem na oblastní univerzitu díky svému kamarádovi z dětství, který, zatímco jsem já pracoval v Praze, už na ní tři roky studoval. Chtěl jsem studovat český jazyk a historii, ale kamarád mi řekl, že filosofie bude lepší, a přitom vyslovil Vasjovo jméno. Tenkrát jsem nikoho z oblastní univerzity neznal. Můj přítel studoval na univerzitě úplně jiné obory, ale slyšel, že na katedře filozofie je alespoň jeden Člověk. Na katedře historie o žádném nevěděl. Věřil jsem mu. Odešel jsem na

kamarádovu radu za oním virtuálním Člověkem z Prahy a z domova na katedru filosofie oblastní univerzity.

Proletáři

Kamarád z dětství mi nikdy špatně neporadil. V krajském městě jsem poprvé ve svém životě potkal skutečné lidi se znalostmi, srdcem i mozkiem. Snad díky šedesátiletému docentovi, který katedru filosofie vedl, jich na ní byla většina. On sám byl původním vzděláním inženýr ekonomie, který ale ovládal deset jazyků a na svém oddělení pěstoval literárně-hudební kabaret, do kterého mě ihned zapojil. O divadélko a ze země vydupaný literárně-filozofický časopis se staral sedmdesátiletý doktor filozofie, který vypadal skvěle a zároveň měl všechno obře srovnané v hlavě, protože byl dvacet let blízko nebi: pracoval jako výškový umývač oken. Edici filozofických a básnických knížek naší katedry vedl doktor pedagogiky, který vždy dělal pět věcí naráz, ale všechny se mu dařily. Na konci výčtu našich učitelů byl mladý absolvent naší školy Cyril, který dělal na oddělení civilní službu, bydlel s námi na koleji, už měl za sebou jednu básnickou knížku, několik filosofických monografií a obrovskou

Bylo mu pětatřicet, vystudoval kdysi, ještě za Sovětského svazu, státní univerzitu v dálném ruském městě, načež se vrátil domů do Československa a šel na vojnu. Rok po tom, co nastoupil práci jako vysokoškolský učitel, přišla listopadová revoluce, a z učitele, který měl prestižní školu na Východě, se ve sboru, pomalu se nasycujícím jeho bývalými žáky, absolventy postgraduálních kurzů na Západě, najednou stal podřadný element. Neuměl anglicky, jen německy, latinsky a řecky, aby si mohl přečíst své klasiky.

potřebu se se mnou podělit o práci na všech aktivitách, které výše uvedený spolek vyvíjel. Vasja mi však z nich všech byl jaksí nejbližší. Náš šedesátiletý vedoucí, zvaný Šéf byl na konci své kariéry, psal ekonomické příručky, měl domeček v Podkrkonoší, dceru, která byla naší spolužačkou a své každodenní jogínské cvičení při hře Bachových kantát. Doktor filosofie si už zažil své: syn mu s matkou Ruskou zmizel v osmašedesátém v Leningradě a doktor si v té době našel svůj malý byt ve vzdáleném velkoměstě, říkal mu badatelna, a nás jednou týdně dojížděl usměrňovat svým hlubokým vhledem do věcí tohoto světa. Vedoucí pedagog byl stále jaksí na cestě pryč: seděl neustále v kabinetě, a v očekávání věcí příštích redigoval připravené knihy. Cyril měl velké hospodářství s domem ve skalách na východě naší republiky, kam každý víkend prchal a vracel

se s v pondělí s vánočkou od babičky. Vasja neměl, stejně jako já, nikoho a nic.

Bylo mu pětatřicet, vystudoval kdysi, ještě za Sovětského svazu, státní univerzitu v dálném ruském městě, načež se vrátil domů do Československa a šel na vojnu. Rok po tom, co nastoupil práci jako vysokoškolský učitel, přišla listopadová revoluce, a z učitele, který měl prestižní školu na Východě, se ve sboru, pomalu se nasycujícím jeho bývalými žáky, absolventy postgraduálních kurzů na Západě, najednou stal podřadný element. Neuměl anglicky, jen německy, latinsky a řecky, aby si mohl přečíst své klasiky. Nebyl zastáncem evropského liberalismu, byl naopak aktivním členem odborové organizace. Nijak ho neperzekuovali, jen se na něj po deset let nedostalo místo v univerzitní ubytovně. Bůh ví, kolikrát se z podnájmu do podnájmu stěhoval před

mým příchodem na univerzitu Jeho první stěhování, kterého jsem se účastnil, se událo, když jsem končil první rok studií.

Partyzánské přátelství

Vasjovo stěhování bylo veselé. Pamatuji se na den, kdy se nám, kamarádům, přišel pochlubit, že po deseti letech práce dostal pokoj na naší koleji; takový, jaký měl každý z nás kolejních šťastlivců. Dva z nás potom nesli městem postel, další dva skříň, oba dva kusy nábytku byly naplněné knihami a za námi šlo sedm dalších kamarádů s baťohy, v kterých byly další knihy, zatímco ty zbývající měli nosiči v balících v rukou. Vasja si s sebou z Ruska přivezl nejen schopnost mluvit a jasně vykládat i ta nejsložitější sofisma-

Balada o smutných očích učitelových

ta, ale i nám »zapadníkům« neznámé zvyky. Po příchodu do jeho pokojíčku tam na nás čekalo bohaté občerstvení a až do noci se pak slavilo »novosjělyje«, oslava nového místa, kam složit hlavu, jak nám vysvětlili starý doktor filozofie, který studoval v Moskvě, a volyňský Čech Cyril. Až později jsem se dozvěděl, že se tenkrát na Vasju složili, protože jeho plat byl po letech vysokoškolského učitelování o sedm tisíc korun nižší než národní průměr. Cyril mezitím skončil civilku a stal se také vysokoškolským učitelem s pěti tisíci čistého. Doktor filosofie, který už pobíral starobní důchod, byl na tom ze všech nejlépe. Vasjovi bývalí žáci a nyní kolegové, eurosvazáčtí magistři vyškolení na Západě dali Vasjovi podmínku.

Budto udělá habilitaci a bude mít za jménem anglický titul Ph. D. , nebo ať si hledá jiné místo. Své první prázdniny jsem strávil na černo na koleji, kde jsem bydlel s Cyrilem, se kterým jsme založili literární časopis. Pod námi bydlel Vasja, který se celé prázdniny dřel, občas zašel nahoru a pohovořil s námi. Během jeho návštěv jsem se naučil docela obstojně rusky, protože nám vyprávěl anekdoty ze svých studií v originále, z nichž jsem také pochopil hodně z tamního způsobu života. Také jsem se podrobně seznámil s životem a filozofií žáky obecně nenáviděného Učitele národů, který byl tématem Vasjovy habilitační práce. Hodiny a hodiny, mezi kterými nám Vasjova kamarádka vrátná nosila čaj, dokázal Vasja vysvětlovat jeho průzračně pravdivou filozofii života.

O prázdninách jsme se živilí všelijak. Díky dvěma studentům, kteří byli mezinárodními porotci oné disciplíny, se u nás na koleji uskutěčnilo mistrovství světa v Britské parlamentní debatě, debatní soutěži anglosaského původu. Soutěž se odehrávala v angličtině a kromě Anglosasů většinu účastníků tvořili studenti

z orientálních univerzit Arménie, Ázerbajdžánu, Turecka a Mongolska. Jakousi osvícenou českou duší napadlo uspořádat hostům z převážně muslimských zemí na odchodnou vepřové hody. Ten den jsme kolem místnosti, kam se svázely masné produkty brousili od božího rána, dobře vědouce, že muslimové vepřové nejedí. Naše kalkulace byla správná. Hosté se jídla ani nedotknuli, zatímco my jsme si během pěti minut napěchovali čtyři plné igelitové tašky aspiků, klobás a sekaných nářezů. Z památných igelitových tašek jsme pak holými dlaněmi nabírali čtrnáct dní, až nám zbyla jen jedna z nich, na jejímž dně zůstalo několik masitých drobtů. Nikdo se ale neměl k tomu, aby silně zapáchající zbytek nějak upravil, a vyhodit ho nám bylo líto. Tehdy přišel na řadu Vasja. Naházal to, co zbylo na dně tašky, do hrnce, mocně zasypal karím a zalil kečupem a s odstupem jednoho metru vařil, načež směsí polil uvařenou rýží a mě, který jsem byl jediný ochotný výtvar sníst, vyhodil s páchnoucí pochutinou z pokoje. Ten den jsem se dozvěděl, že Vasja má dívku, ta dívka je jeho bývalou studentkou a její tatínek je slavný a bohatý chirurg z Moravy, kterému se ona o chudém vysokoškolském učiteli bojí říct. Rozuměl jsem mu. Tatínek mé dívky byl slavný ekonom, který o mně rovněž nevěděl. Košem jsme dostali oba dva naráz. Tehdy se s konečnou platností protrhly hráze konvencí mezi učitelem a studentem. Vasja mi vyprávěl o svém tatínkovi, ševci z Vysočiny, který chtěl mít ze syna pána, ale před smrtí zjistil, že je všechno trochu jinak. Vasju jsme pak stěhovali ještě čtyřikrát, podle toho, jak střídavě upadal do nemilosti a milosti děkana a svých bytných.

Závěr

Eurosvazáci na Vasjově katedře časem pochopili, že jim doba dává dostatek možností se s nikým nemazlit. Ze školy postupně odešel magistr Cyril, doktor filozofie i doktor pedagogiky (s nimi zanikl filosofocký časopis a knižní edice) a nakonec i Šéf, který se u vědomí zostřující se situace stále více sebezáchovně uchýloval k psaní ekonomických příruček a k józe při hraní Bacha. Jen Vasja neměl kam odejít. Dodělal si habilitaci, plat se mu zvýšil tak, aby si mohl najmout normální byt, vypadá to, že se ožení. Dodnes si přivydělává soukromými kurzy logiky a etiky, k večeri jí chleba s mrkví, protože šetří na nábytek a tyčí se na katedře filosofie jako zcela osamělý poslední strom – Člověk.

Tomáš Koloc

Internetová
pornografie
knižně nejspíš nevyjde.

Dobrá adresa ano

**První
výbor
textů
z Dobré
adresy**

Za neuvěřitelných

95,- Kč

dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Objednejte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivním výboru! Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Čtyři roky nejznámějšího internetového měsíčníku v jediném svazku!

Cena za jeden kus jen 95,- Kč + poštovné od 15,- Kč. Objednávejte po jednom i hromadně! Adresa: *Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5*, e-mail: doobraadresa@firstnet.cz

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: doobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

První výbor textů z Dobré adresy objednávám v počtu ks. Podpis

OBJEDNÁVKA

Adresa, kam má být výbor zaslán:

..... E-mail*:

Způsob platby:

- ☐ Dobírkou: 95 Kč/kus + 30 Kč poštovné
- ☐ Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 95 Kč/kus + 15 Kč poštovné. Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol*)
- ☐ Fakturou - na náš účet: 95 Kč/kus + 20 Kč poštovné. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který použijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám bud' zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

O
čem
se
(ne)
mluví

Kamil Rohan

Knížecí rod Rohanů sídlil na severočeském Sychrově. Na panství přišli v roce 1820 a odešli po roce 1945. Po celou dobu vznikala Pamětní kniha zámku Sychrov. O několikadvazkové kronice dlouho nikdo nevěděl. Jeden díl se podařilo najít v zámecké knihovně, jiný na dně bedny s prvorepublikovými turistickými průvodci. Kronika vypovídá o slavnostních i tragických událostech rohanského rodu i celé země (např. se zastavuje u bitvy u Sadové nebo smrti císařovny Alžběty). Stranou ale nezůstávají ani poznámky k běžnému životu aristokracie 19. století. V současné době se košatým stylem psaná německý text oslavné kroniky dočkal překladu do češtiny a připravuje se k vydání.

„10. července 1871 poctila Jeho císařská Výsost korunní princ Rudolf svou urozenou návštěvou zámek Sychrov. Nejjasnější arcivévoda dorazil

v půl desáté dopoledne zvláštním vlakem k improvizovanému, slavnostně vyzdobenému perónu nad Radostínem, kde nejjasnějšího hosta očekával Jeho Jasnost kníže Kamil Rohan se svými synovci princí Arthurem a Benjaminem, obklopen nejvyššími c. k. a vlastními lesními a hospodářskými úředníky. Urozeného hosta při příjezdu uctivě přivítal za zvuků národní hymny, dunění moždířů a nekonečného ‚Sláva‘, které provolávali lidé z okolí, již se v hojném počtu shromáždili. Jeho císařská Výsost opětovala uctivý pozdrav obou princů přátelským stiskem ruky, pohovořila téměř se všemi osobnostmi, které jí představil Jeho Jasnost kníže, a laskavě přijala kytici od jedné školačky. Potom kráčela uprostřed jásičích zástupů k připravenému knížecímu čtyřspřeží. Když se Jeho císařská Výsost s Jeho Jasností knížetem usadili, jasný princ Benjamin kočtoval čtyřspřeží ke knížecímu zámku, který se skvěl ve svátečním oděvu.

Vjezd do obory byl zkrášlen slavobránou s odznaky ušlechtilého myslivectví a opatřenou nápisem ‚Lovu zdar!‘, zatímco před vjezdem do zámeckých zahrad oslavovaly oblažující návštěvu císařského korunního prince dva obeliskovité sloupy zahalené a ozdobené mechem a jedlovými větvemi.

Jeho císařská Výsost prošla s Jeho Jasností knížetem před veterány a střelci, pak se odebrala do prostor kaple a poté, co vlastní rukou po-

ložila kadidlo na žhavé uhlí, přijala svátostné požehnání.

Při prohlídce zámku se Jeho císařská Výsost zajímala o vzácné ptáky, připevněné na stěnách, o monstrózní paroží, o středověké zbraně a hlavně o skutečnost, že na stavbě a zařizování nádherného zámku pracovaly pouze domácí síly, ačkoliv se zde najdou opravdová mistrovská díla řezbářského umění, zámečnictví, truhlářství, kamenictví a malířství.

Když si Jeho císařská Výsost prohlížela takzvané Květinové prostranství, spatřila, jak se blízko u země jeden mladý špaček cvičí v základech létání. V okamžiku, kdy byl malý ptáček zahlédnut, přispěchal jeden knížecí úředník a pomohl ho úspěšně lapit. Bylo dojemné pozorovat, jak mladistvý dědic rakouského trůnu zapomněl na všechno kolem a mazlil se s ptáčkem. Ještě dojemnější bylo přihlížet to-

mu, jak se na pokyn svého vychovatele se svým špačičkem nedobrovolně rozloučil.

Ale na Sychrov nepřišel jen rozmařilý a životem a drogami zničený korunní princ Rudolf (ovšem ve věku, kdy o drogách ani životě toho moc nevěděl), ale také jeho otec, císař František Josef I. Ten naopak dorazil ve chvíli, kdy se možná o životě dověděl leccos.

„Jeho c. k. apoštolské Veličenstvo František Josef se chtěl osobně přesvědčit o stavu a potřebách svých poddaných, těžce zkoušených válkou, a proto se rozhodl, že projede území, která byla postižena posledními válečnými událostmi a nepřátelskou okupací, a přinese svému obyvatelstvu, jež osvědčilo svou věrnost, svou pomoc jako otec vlasti. 24. října 1866 vstoupilo Jeho Veličenstvo na půdu své-

ho drahého Království Českého. Císař nejprve celých šest dní prodléval v hlavním městě země a rozdělil tam opravdový roh hojnosti důkazů své milosti. 31. října pak pokračoval ve své cestě do krajů postižených válkou a téhož dne ráčil zvolit za svůj přechodný příbytek zámek Sychrov. Již na hranici knížecího panství Svijany se mu uctivě poklonila část patronátního kléru a knížecího úřednictva a byl zde u veliké slavobrány nejuctivěji přivítán Jeho Jasností princem Arthurem Rohanem, c. k. majorem hulánů. Jeho Veličenstvo se pouze ještě zdrželo v blízkosti neblahého bojiště v Podolí, kde na příjezd milovaného otce vlasti uctivě čekali členové okresního zastupitelstva a mnozí vesničané. Mohlo být asi tři čtvrtě na šest večer, když dvorní vlak dorazil k návrší u Paceřic. U vstupu do sychrovské dvojité aleje byla postavena impozantní slavobrána v gotickém stylu, na níž byl v obou

Čech se (ne) mluví

Kamil Rohan

zemských jazycích nápis „Vítejte, Otče vlasti!“ Podél celé aleje až k zámku bylo umístěno několik set lampionů, které pestrými změňtí barev vyvolávaly magický dojem. Sám zámek ovšem hýřil pravou knížecí nádherou. Cimbuří věží byla poseta barevnými skleněnými koulemi, všechna zámecká okna byla brilantně osvětlena. Před zámkem se nacházel hodkovický střelecký sbor se svou kapelou a u něho stály pěvecké spolky z Českého Dubu, Hodkovic a Turnova. Školní mládež s barevnými praporky a nepřehledné množství lidí ze všech stavů obyvatelstva zaplnily zbývající místo před zámkem a po obou podélných stranách aleje. Před schodištěm, které bylo přebohatě a vkusně vyzdobeno květinami, byli rozestaveni duchovní patronátu a vyšší knížecí lesní a hospodářští úředníci. Za salev z moždíře, které se nejprve ozývaly z dálky a přicházely ze stále větší blízkosti, bouřlivého jásotu a zvuků národní hymny konečně krátce před šestou hodinou s hukotem přihřel c. k. dvorní vůz k vjezdu do zámku. Jeho

Veličenstvo bylo uctivě přivítáno Jeho Jasností knížetem Kamilem Rohanem a po krátkém laskavě opětovaném projevu doprovázeno k hlavnímu schodišti. Zde císařského pána s úctou očekávala Její Jasnost kněžna Adelheid Rohanová a měla tu čest dovést ho do čarokrásně osvětlených zámeckých komnat. Osmnáct obcí z okolí Sychrova společně vyjádřilo svou oddanost Jeho Veličenstvu světlým průvodem s barevnými lampiony. Tento výraz věrné nejposlušnější lásky poddaných ráčilo Jeho Veličenstvo přijmout se zalíbením. Před večeří, kterou Jeho Veličenstvo ráčilo přijmout ve velké jídelně v osm hodin, byl poblíž oranžérie odpálen nádherný ohňostroj. Hodkovická kapela a pěvecké spolky střídavě hrály a zpívaly vybrané kousky. Hodkovickému a turnovskému sboru ostrostřelců se dostalo toho vyznamenání, že během nočního odpočinku Jeho Veličenstva na Sychrově držely čestnou stráž. Příštího dne – 1. listopadu – v půl osmé ráno se Jeho Veličenstvo zúčastnilo na velké oratoři dvorní kaple bohoslužby

a v osm hodin následoval jeho odjezd k vlaku. Jeho Jasnost princ Benjamin Rohan měl tu čest doprovázet Jeho Veličenstvo, dobrého milovaného císaře, jemuž seděl po boku Jeho Jasnost kníže Kamil Rohan, až na improvizované nástupiště v Radostíně, kde čekal separátní dvorní vlak. Na štítu při výjezdu, který byl proměněn ve slavobránu, se skvěl nápis: „Myslivecký zdar!“ a byly zde vkusně umístěny odznaky ušlechtilého myslivectví: jelení hlavy, různá paroží, tokající tetřevi atd. Za výstřelů z moždíře a nekonečného volání „Sláva!“ se dal dvorní vlak do pohybu a odvážel milovaného otce vlasti, který si získal jak na Sychrově, tak všude jinde díky své laskavé srdečné povaze nejhlubší úctu a neomezenou lásku poddaných?“

Knížecí rod Rohanů nese heslo „Raději zemřít než se poddat“ a pochází z Bretaně. Jeho členové byli předními šlechtici Francie, mnozí z nich zastávali vysoké vojenské hodnosti. Ženy tohoto rodu často působily jako

vychovatelky francouzských králů z rodu Bourbonů. Marie z Rohanu vévodkyně de Chevreuse, která žila v době Ludvíka XIII. a s níž se můžeme setkat třeba v Dumasových Třech mušketýrech, dala svými četnými intrikami vzniknout úsloví Cherches la femme. Nejslavnějším členem rodu byl Jindřich II. vévoda z Rohanu, princ z Leonu, v první polovině 17. století vůdce francouzských hugenotů. Po revoluci roku 1789 museli Rohanové jako zosobnění padlého režimu z Francie uprchnout. Jedna z rodových větví se usadila v Rakouském císařství. Hlavou rodu se roku 1841 stal Kamile Joseph Philip Idesbald Rohan. Když se dnes řekne „kníže Rohan“, nejčastěji bývá míněn právě kníže Kamil. Ví se o něm, že Sychrovu dal neogotickou podobu, byl botanikem, členem panské sněmovny, rytířem Řádu zlatého rouna atd. atp.

„Když se Jeho Jasnost kníže Kamil Rohan vrátil do zámku, zdravil ho lid výmluvným, jása-

vě vděčným, opakovaným ‚Sláva!‘ Jeho Jasnost, která byla srdečným projevem městského a venkovského lidu z okolí Sychrova zjevně dojata, za něj ze středu vnějšího schodiště poděkovala slovy: ‚Děkuju, děkuju!‘ a zmizela v salónu. Mnozí říkají, že viděli slzy v sokolím oku knížete, který je i přes blížící se sedmdesátku statný jako mladík. Kéž by to byly slzy radosti!“

V rodu Rohanů se do Čech dostal jeden z nejstarších šlechtických rodů Francie, jehož členové zastávali před Velkou francouzskou revolucí významné vojenské, dvorské a církevní úřady. Viktor Louis Rohan a především jeho nevlastní synovec Kamil Rohan však neodcházeli ze své vlasti jako ubozí emigranti. Na své nově zakoupené statky na Mladoboleslavsku, Semilsku, Liberecku a v Praze (mimochodem v jejich paláci dnes sídlí ministerstvo školství) přenesli část velkolepé kultury francouzského dvora i rokokové prostopášnosti. Dodnes lze na Sychrově vidět třeba plátna francouzských dvor-

ských mistrů – třeba Rigaudovy portréty francouzských panovníků.

„30. srpna 1869 dorazila do sychrovského zámku k podzimnímu pobytu Její Jasnost kněžna Adéle Rohanová. Nejjasnější pan kníže Kamil Rohan přijel 3. září. 4. září v půl desáté večer vypukl požár v zadní části budovy stávající na schodišti, které vede ke konírně, používající se jako depozitář malířských potřeb a které bylo zčásti zarovnáno drobným dřevem. Ani přes důkladné vyšetřování se nepodařilo zjistit, jak oheň vznikl. Celá budova se naráz zaplnila takovým kouřem, že se její obyvatelé v nebezpečí, že se udusí, v nouzi odhodlali utéci okny. Požářiště bylo jen těžko přístupné, dolní východ ze schodiště byl zazděn, horní chodbou se kvůli oblakům kouře nedalo projít a navíc byl oheň bohatě živěn fermeží a zásobou drobně naštípaného dřeva. Tak bylo nebezpečí, že se požár rozšíří, opravdu veliké. Přesto se díky příkladnému využití hasičích prostředků, které byly ihned po ruce a jimž do-

I tak však mnohé dveře úplně zuhelnatěly a stěny zčernaly od sazí. Kolem půlnoci bylo shledáno, že je požár uhašen. Všechny okolnosti mluví pro to, že oheň v žádném případě nebyl založen něčí bohaprázdnou rukou, ale že vznikl náhodnou neopatrností. Jeho Jasnost kníže Kamil Rohan, který se bez prodlení objevil na místě požáru a viděl prostředky, které byly použity ke zkrocení rozpoutaného živlu, druhý den ráčil podělit značným finančním darem nejen hasiče, ale velkoryse udělil velkou almužnu také chudým.

dávali nezbytnou vodu dílem přispěchavší domáci i knížecí služebníci a dílem seběhnuvší se vesničané, podařilo omezit požár na místo jeho vzniku. I tak však mnohé dveře úplně zuhelnatěly a stěny zčernaly od sazí. Kolem půlnoci bylo shledáno, že je požár uhašen. Všechny okolnosti mluví pro to, že oheň v žádném případě nebyl založen něčí bohaprázdnou rukou, ale že vznikl náhodnou neopatrností. Jeho Jasnost kníže Kamil Rohan, který se bez prodlení objevil na místě požáru a viděl prostředky, které byly použity ke zkrocení rozpoutaného živlu, druhý den ráčil podělit značným finančním darem nejen hasiče, ale velkoryse udělil velkou almužnu také chudým.“

Kamil Rohan byl ve své době skutečnou celebritou. V roce 1848 byl členem svatováclavského výboru a samozřejmě dlouhá léta členem Panské sněmovny. Působil v různých spolcích, především vedl Svaz pro zvelebení zahradnictví v Čechách nebo Podpůrný spolek pro chudé podomní, za své zásluhy byl

jmenován čestným občanem Prahy. Patřil k zemským patriotům, jazykové vlastenectví mu vlastní nebylo – projevovalo se to třeba ve střetu jeho zahradnického spolku s nacionálně laděnou Českou jiřinkářskou společností z České Skalice. Například ve 40. letech 19. století velmi populární květinou byla právě jiřina a oba spolky pojmenovávaly nové druhy: aristokratický Rohanův spolek například „Slavata“, zatímco „čeští jiřinkáři“ volili jména z národního kalendáře: „Jiří z Poděbrad“ nebo „Vlasta“. Kamil Rohan se objevuje také v korespondenci Boženy Němcové s Karlem Havlíčkem Borovským, kde si spisovatelka na knížete stěžuje, že je rozmařilý a zhýralý; třeba prý zaplatil 5000 zlatých za tanečnici, která mu tančila na stole nahá.

„13. září 1892 po půl páté ráno na zámku Sychrov tiše v Pánu zesnul po téměř dva roky trvající nemoci a opakovaném přjetí svátosti umírajících v 92. roce svého života letitý šéf jasného knížecího rodu Rohanů Jeho Jasnost

nejmilostivější pan kníže Kamil Rohan. Tělo urozeného zámeckého pána bylo v jeho úmrtní komnatě po 9. hodině večer uloženo do nádherné dvojité kovové rakve a zámeckým kaplanem Johannem Hůlkem vykropeno. Pak bylo tělo přeneseno do zámecké kaple, která byla krásně vyzdobena palmami a jinými exotickými rostlinami, a v ní vystaveno. Zde oděno do šatu maltézského rytíře odpočívalo mrtvé tělo bohobojného a zbožného knížete až do svého pohřbu, který se konal 15. září v půl třetí odpoledne. V době, kdy tělo leželo vystaveno v zámecké kapli, hojně přicházel lid ze sychrovského okolí, aby se vroucně modlil za spásu duše nejjasnějšího knížete. Mnoho upřímných slz bylo z úcty a vděčnosti vyplakáno. Také děti z radostné školy přišly 14. září v půl čtvrté odpoledne, aby svému velkému dobrodinci naposledy poděkovaly a vykonalu smuteční pobožnost.“

O
čem
se
(ne)
mluví

Vrácenky 1

- 3 -

Ostravskokarvinský revír

uhlí

ČSN 44

Druh (třída)	Zrnní mm	Jakovitní snaky		Výhřevnost koal./kg	Cen. skup.	VC Kčs/	
		W ^P %	Δ ^S %			loko	franko
1	2	3	4	5	6	7	8
Důl: Čs. Armáda, Karviná				Odes.stanice: Karviná hl.z.			
kusy	nad 80	3,0- 4,0	7,5-10,0	7270	68	178,10	219,20
koksové pr.	10-80	4,8- 6,3	8,5-10,0	7050	65	178,30	209,30
koksové pr.	0-10	11,0-12,5	9,3-10,8	6900	60	157,30	193,50
+koksové pr.	0-3	11,0-12,5	9,3-10,8	6900	60	157,30	193,50
+prach	0-0,5	7,0- 9,0	22,0-25,0	5710	23	61,10	75,20
+těžké	0-80	4,0- 6,0	29,0-31,0	5380	35	92,30	113,50
+prorostlé	0-10	11,5-15,0	46,0-51,0	3480	12	32,50	40,-
kaly		30,0-35,0	30,0-35,0	3610	7	19,50	24,-
Důl: Petr Bezruč, Ostrava				Odes.stanice: Ostrava-střed			
úsek I.							
+těžké	0-80	3,0- 5,0	29,5-32,5	5560	37	97,50	119,90
úsek II.							
+koksové pr.	0-30	10,2-11,7	10,4-11,9	6310	58	152,10	187,10
+hrubý prach	0-10	4,5- 6,5	21,5-24,5	5980	34	88,70	110,30
+těžké	0-80	3,0- 5,0	27,0-30,0	5730	38	100,10	123,10
+prorostlé	0-10	15,0-19,0	40,0-45,0	3790	14	37,70	46,40
kaly		25,0-30,0	19,0-21,5	4540	11	29,90	36,80
Důl: Petr Cíngř, Ostrava-Michálkovice				Odes.stanice: Ostrava-střed			
úsek I.	0-80	2,5- 4,0	30,0-33,0	5460	36	94,90	116,10
úsek II.	0-80	3,5- 5,0	32,5-35,0	5140	33	87,30	107,10
Dobruška				Odes.stanice: Dobruška			
	0-80	4,0- 5,5	7,5- 9,0	7190	67		
	0-50	10,0-12,0	9,0-11,0	6600	61		
		4,0- 5,5	9,0-11,0	7080			

Pustil jsem
se do té
řezničiny,
ale moc to
nejde.

Jak, vážené čtenářstvo, ze dne na den jsem se rozhodl, že už žádné fotky, žádné Šofarovy

fotosky, žádné připouštění k tělu, žádné snadné stopy, žádné nabídnuté ruce pro psychology a psychiatry - ukážete jim svoje oblíbené snímky a hned se dozvíte diagnózu. Už ani dagerotypii. Objevil jsem totiž jinou možnost, jak se odhalovat, ale přitom odhalen nebýt.

Je to takhle: Mám v jednom malém městě, kde jsem se něco nachodil s dřevěným kačerem, haldu knih. Ne stovky, ale tisíce. Tahal jsem je tam v taškách a pytlech celá 80. léta. A protože je více než zřejmé, že do města svého dřevěného kačera se vrátím nastalo v době, kdy si už nepřečtu ani informaci o době trvanlivosti játrové paštiky, je třeba ty sklady knih zlikvidovat. Nekompromisně... Pustil jsem se do té řezničiny, ale moc to nejde. Kupky vyautovaných knih byly malinkaté a v jakýchsi návalech jsem z nich ještě zachraňoval jednotlivé exempláře se slovy: Tebe nemohu opustit, kolegyně přemilená. Jak jste jistě pochopili, letošní rok vás budu informovat o ušetřených knižních životech, neboť co titul, to radost. Tak začínáme.

Příloha k ceníku tuhých paliv z r. 1961: Katalog tuhých paliv (v cenové hladině r. 1958). Otevřete-li knihu vypadající jako skripta,

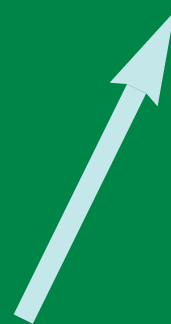
zjistíte, že jde vlastně o poezii. Zvukomalebné názvy dolů v o-

stravskokarvinském revíru, ale i plzeňském, kladenském, trutnovském a rosic-kém (černé uhlí), neméně krásná jména revírů pro hnědé uhlí: mostecký, sokolovský a všechny slovenské. Jako bonus pak těžba lignitů, výroba briket a koksů (důlní, hutní, plynárenský a hnědouhelný polokoks). A výčet položek u jednotlivých dolů - tot chlapský verš jeden vedle druhého: kusy, kostka pr., ořech 1 pr., ořech 2 pr., oříšek pr., hrášek pr., těžké hrubé, hrubý prach, těžké, kaly (důl Žofie, Orlová-Poruba). Kam se hrabe Hruška s Krchovským a Šrutem dohromady.

No, můžu já se té krásy zbavit?

Jakub Šofar

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

S **Janem Procházkou** jsem se seznámil, jak se na básníka sluší. (Tím básníkem myslím jeho.) Na jaře jsem se zúčastnil čtení v jedné pražské kavárně a potom v noci jsem se přistihl, jak sedím na Václaváku s ostatními autory, někdo hraje na kytaru a zpíváme Kryla. Šel kolem bezdomovec a asi chtěl peníze, měl nehty žluté od cigaret, obličej plný strupů, a přisedl si na lavičku a začal zpívat. Pak šli kolem dva pankáči, asi se chtěli seznámit nebo poprat nebo obojí, měli s sebou poloprázdnou krabici vína, poloopilou slečnu, a sedli si na zem a zpívali taky. Za chvíli šli kolem policisti a asi nás chtěli rozehnat, měli pendrek a zastavili se opodál, tvářili se nezúčastněně a poklepávali si nohou do rytmu. Pointa téhle příhody by mohla říkat něco o hudbě a porozumění, ale jestli si dobře pamatuju, nikdo v té noci na pointy nemyslel. Kytaristou toho koncertu pro šest strun a smečku otrhaných duší byl Jenda Procházka.

JAN PROCHÁZKA

Jenda Procházka píše básně,
hraje na kytaru a ve volném
čase studuje medicínu
a psychologii na Karlově
univerzitě. Kromě Karla Kryla
má rád Jaromíra Nohavicu,
Jiřího Ortena a hlavně
Vladimíra Holana. Loni vydal
sbírku Mihotání, kterou
v jednom knihkupectví strčili
do komory pod topení
a která byla na podzim
oceněná medailí Franze
Kafky.

Básníková e-mailová adresa
je jack.london@email.cz.

Poselství

Píše, protože je nešťastný.
Píše, protože miluje.
Píše, protože chce zadržet
 padající vločku,
píše, protože chce sdělit své
 objevy z dálných plaveb.
Píše, protože verši odchází
 spousta bolesti,
píše, protože chce do řádků
 ukrýt svou duši...
Básník je hrozný sobec.

Poznání

Koupil sis v samoobsluze času
volné odpoledne a šel
ho projít do Vinohrad.
Jak ti stoupal asfalt pod nohama
a vítr zatékal pod košili,
uvědomil sis, že podobně jako
bolí pohled přímo do slunce,
ale západem ozářené domy hřejí,
 tak ani smrt neleží v rakvích,
 zato se odráží v očích
 přihlížejících na pohřbu...

JAN PROCHÁZKA

(Herr es ist Zeit... R. M. Rilke)

Sedí na staré lavičce,
hlavu opřenou o smrt
a dívá se na padající
listopad.

Ještě včera po něm chtěli
občanku, ale dnes už ho
pouštějí sednout v tramvaji...

Co jste dělal ten celý den, pane?

V Bohnicích

V lipových alejích
těla svá prohání
vína jim nalejí
červení havrani

Potichu jemně
řeknu to sadaři
Že je tu temně
vínu se nedaří

Nad šálkem kakaa
on na to odpoví
„Plášť není kata a
plot nejsou okovy“

Hrdinové

(památce Vladimíra Holana)

Kde se ostatní zastavili
a couvli hrůzou, oni si jen
zakryli oči a šli dál.
Každý kámen obrátili ze všech stran,
aby našli tu největší z nich,
byť plnou červů.
Autoritám, které měli uctívat,
aby se jim žilo lépe, šlapali
po hlavách a viděli tak
z větší dálky.
Malovali od písku své bohy,
ale ti jim svoje podobizny ze vzteku
rozfoukali, a tak se snažili najít
nástroj, kterým se dá rýt do nebe.
Dali přednost před několika nocemi lásky
stavbě chrámu, kde láska prýští z oken,
stéká po schodech a splachuje se s ní
i na záchodech...

12346789

Drásání

Věříš? – Asi ne...

Můj domov je tam, kam chodíš
zapomínat a snít o slunci,
v moji duši je všechno, co jsi ztratila
a kvůli čemu jsi plakala.
V mé paměti jsou všechny Tvé úsměvy,
má modlitba je zemřít ve Tvém pochopení.
Mou útěchou je vše, co Tě trápí,
má touha je plout po Tvých vlasech a
Tvou krví až do srdce a zpomalit
jeho tlukot na věčnost...

Mou nadějí je, že mi odpustíš,
můj děs je čas, který nelítostně stéká
po tváři a padá do prachu.
Mou žízni je Tvůj hlas,
mým smyslem je dát Ti vše co můžu –
a má bolest je Tvá nedůvěra.
Svůj život bych rád rozměnil do
Tvé večere, pokud by Tě to posílilo...
Mé jediné přání je ležet s Tebou
na trní lásky tak dlouho,
než zemře nenávist – – –
(výběr ze sbírky Mihotání)

Babylon

(lidé mluví různými jazyky..)

Ptal se mě, jestli můžu
hrát i na příštím pohřbu.
Odmítl jsem s tím, že
ten příští bude můj.

„Víte, že takhle můžete přijít o místo?“

O čem se mi dneska zdálo?

3kolka se kymácí
– dítě sbírá o2ahu
na4dítka, tati?
7krát spadlo, ale přece
všu9ve, slimáci
himlhergot, to1, co..
o5 spadlo – do Váhu
du6rádá, sbohem, Venco!

...zdálo se mi 8rti v řece...

Odpolední chvilka

Sluneční paprsky rozžhavené doběla
ostřílenou partou tavičů.
Děšť už chladí...
Jaký tvar vyleze, díro v mraku?
Bude to mixér duha,
výrobce těch nejlepších džusů
z velkého citrónu na nebi?
Nebo trychtýř na horký vzduch
obrácený do kosmu?
Pro zlomené srdce možná ani jedno,
ale pro většinu mravenečků s deštníky
alespoň hezká odpolední chvilka.

Pokladnice

Děkuji za chinin v toniku
za květy ukryté v bodláci

Jako trumf z rukávu komiků
je tu smích – ale až po pláči.

(současná tvorba)

Album těchto „vykopávek“ bylo vydáno

v roce 1987 (12 skladeb),

v r. 2002 byly nahrávky

remastrovány

a doplněny dalšími

8 fláky.

Cajun Woman

Na Národní už dlouho nedostali velkou dodávku, občas jenom něco přihodí, ale i tak se tam občas objeví zajímavé věci. Třeba nedávno jsem vážil v ruce dva pirátské koncerty Lou Reeda, jeden byl z Bostonu z konce 80. let, ale já si raději vybral Berlin. Part 1. Jednak, proto, že ho vydali jedni z pirátských králů, Italové, a ti mají vždycky trochu jiné skladbičky než produkce anglosaská, holandská nebo švédská, jednak proto, že byl nahrán 30. 3. 1979, v době, kterou moc dobře neznám. Z bookletu se nedozvíte vůbec nic, ani sestavu hráčů, jen to, že je tu 8 skladeb, všechny od Reeda, z čehož profláknutá I'am Waiting For Men má stopáž přes 25 minut (tak co s tím asi vyvede?), je tu i Perfect Day, Sweet Jane nebo Berlin. Výsledovka – spojení klasických velveřáren s rockovými vyhrávkami nemůže nikdy zklamat – má to ale jeden háček. Musíte to poslouchat na plný pecky, a když si myslíte, že jste to vyladili akorát, tak ještě přidejte na volume dva dílky. Pak uslyšíte chorál! Za 180 korun.

V Korunní, kousek od Náměstí Míru, je velice dobře zásobený bazar, i když nepatří k nejlevnějším. Dá se tu sehnat muzika přelomu 60. a 70. let, myslím tím méně častější věci než jinde. Navštívil jsem v rámci zplanění proustoje a domů jsem si odnesl Fairport Convention Heyday (The BBC Sessions 1968–1969 / Extended). Je to pořad dokola. FC jsou osnovná muzika, která ovlivnila a položila základy britskému folkrocku

a hlavně to byla líheň mnoha výtečných muzikantů a skladatelů, kteří, pokud neumřeli (jako Sandy Denny), tak působí dodnes. Nejdříve šlo o britský underground (ale to už jsem psal), přiklonění ke kořenům britské hudební tradice započalo až na počátku 70. let. Z doby, kdy kapela připravovala a natáčela svoje druhé, třetí a čtvrté LP (What We On Our Holidays, Unhalfbricking a Liege and Lief), absolvovala i nahrávky pro pořady BBC, především pro kultovního J. Peela. Album těchto „vykopávek“ bylo vydáno v roce 1987 (12 skladeb), v r. 2002 byly nahrávky remastrovány a doplněny dalšími 8 fláky. Hrají tu mimo S. Denny R. Thompson, A. Hutchings, I. Matthews, S. Nicol, M. Lambie (první zemřelý kapely), R. Grech (z Family, který pak nastoupil na krátký pobyt k Blind Faith), D. Mattacks a D. Swarbrick. Nahrávky zahrnují období květen 1968 až září 1969. V těch „původních“ 12 je tu dvakrát jako autor podepsán L. Cohen (v podivuhodném „přepisu“ Suzanne a Bird on a Wire), bratři Everlyové (Gone, Gone, Gone), J. Mitchell (I Don't Know Where I Stand), s countryovkou I Still Mis Someone Cashové a je tu i jeden Dylan Percy's Song. V bonusu je další Dylan – francouzsky zpívaná píseň Si Tu Dois Partir, kterou z nás na konci 60. let taky někdo nazpíval, ale vůbec jsem netušil, že má Dylanův podpis. A právě v bonusech jsou největší pecky – You Never Wanted Me, Nottamun Town, Fotheringay (tak později S. Denny nazvala svoji skupinu) a tře-

ba Cajun Woman. Jak mě ubezpečil pan majitel bazaru, FC teď vycházejí „vyčištění“, s bonusy a budou k mání stejně jako tohle cd – za 319 korun. No, není to nejlevnější, ale vzhledem k tomu, že kapely podobného stylu patří i za La Manšem k nejdražším, tak bych do toho šel. Tady se to tenkrát všechno uvařilo. To pozdější, to už je jen takové ohřívání starého oběda.

Tak jsem o týden později „zkontroloval“ tenhle malý bazárek v Korunní a pan vedoucí měl pravdu – pod „F“ jsem našel další desku Fairportů – Liege & Lief, na jejímž obalu byla nalepena přelepka „The Most Important Folk Album Of All Time“. Čtvrtá deska skupiny znamenala zásadní vzor pro světový folk (folkrock), ale byla „křižovatkou“ pro kapelu samotnou, která se zcela otevřeně vydala do oblasti adaptací starých anglických písní, příp. jejich nápodob. Desku produkoval proslavený J. Boyd a hráli na ní: D. Mattacks (drums), S. Nicol (kytara), A. Hutchings (bass), R. Thompson

dolí...

Kdykoliv poslouchám FC, tak musím obdivovat schopnost kapely hrát nové jako staré a staré jako nové. Je někdo schopen (mimo opravdových znalců) to poznat?

(kytara), S. Denny (kytara, zpěv) a D. Swabrick (mandolína, viola). Proti původním 8 skladbám (natočeným v prosinci 1969) jsou zde navíc Sir Patrick Spens a Quiet Joys of Brotherhood. K cd je připojen příjemně udělaný booklet. Kdykoliv poslouchám FC, tak musím obdivovat schopnost kapely hrát nové jako staré a staré jako nové. Je někdo schopen (mimo opravdových znalců) to poznat? A o tom to je. Nutno ještě podotknout, že po této desce odešla jak S. Denny

(založila sk. Fotheringay), tak nezničitelný A. Hutchings (Steelye Span, později Albion Band).

Jako existují proslavené značky whisky, holicích vod nebo doutníků, tak i „gramofonová“ branže má svoje štičky – nemusí jít totiž vždy o ty největší firmy. Jo, snažím se nějak začít o firmě Mute. Pod jejími křídly se schovávaly/schovávají třeba Crime and The City Solution, Depeche Mode, Diamanda Galas, Erasure, Inspiral Carpets, Lai-

bach, Miranda Sex Garden, Nick Cave, Nit-zer Erb, Wire, Cabaret Voltaire, Can, Throbbing Gristle... různorodá směska, ale určující, trasující, vymezující. Takže se nedivte, že jsem si koupil v bazaru Jazz Clubu v Železné za 199 kaček Sampler (1999), vzorkovnici 15 kapel s více než hodinovou „náloží“ (i když daleko lepší název má podobně koncipované cd Mute Tonal Evidence z téhož roku). Moby tu hraje Move, Laibach lehce dekonstruuje The Final Countdown a můj oblíbený Balanescu Quartet pidlikuje Revolution. Mute – to je opravdová, permanentní revoluce...

Jakub Šofar

Nutno ještě podotknout, že po této desce odešla jak S. Denny (založila sk. Fotheringay), tak nezničitelný A. Hutchings (Steelye Span, později Albion Band).

Internetovou
pornografií
knižně si předplatit
asi nemůžete.

Dobrou adresu si předplatíte

po
celý rok
2004

**Další
výbor
textů
z Dobré
adresy**

Od neuvěřitelných
295,- Kč

dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Předplatíte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivních výběrech! Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Nejznámější internetový měsíčník bude vydávat tři publikace ročně!

Cena ročního předplatného (všechny tři publikace a poštovné) ve formátu A5 jen 295,- Kč, ve formátu A4 595,- Kč. Objednávejte roční předplatné po jednom i hromadně! Adresa: Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5, e-mail: dobraadresa@firstnet.cz

formát **A5**
i **A4**

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: dobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

Objednávám předplatné výborů textů z Dobré adresy - formát: [] A5 / [] A4, počet: ks.

Podpis

Adresa, kam mají být výběry zaslány:

..... E-mail*:

Způsob platby:

- [] Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč.
Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol*)
- [] Fakturou - na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který užijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám bud' zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

OBJEDNÁVKA

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

Marcela Pátková

1.

Počátek mé dcery
Zatímco překračoval hroby,
chvěla jsem se strachem,
jak se roku osmdesát
narodím. Jeho matka zemřela
o dvacet let dřív, má
v ten čas přišla na svět.
– Dítě půjde císařským řezem
a ty počmárané papíry
zvládnem běžnou cestou.

Z odhozené placenty
odkapávala spolu s krví
náplň špeditérova pera.

Torzo výpovědi mé dcery
Ta vrána uštvala své křídlo
v prachu hnízda,
když mláďata vylétla
a řvala radostí
z jedinečnosti okamžiku.
Snídáš konvenční kaši a kašleš
na sebe. Jo vrány to maj
jednodušší..
„Jsem tvým spoluvězněm,
matko. Jsem tvým spoluvězněm,
miláčku.“

Narodila se 16. 4. 1980 v Novém
Městě na Moravě. Absolvovala
Vysokou školu pedagogickou
v Českých Budějovicích (obor český
jazyk – výtvarná výchova pro druhý
stupeň ZŠ). Nyní zde studuje
doktorandské studium na katedře
bohemistiky (zabývá se proměnami
lyrického subjektu v Holanově poezii
šedesátých let.) Poezii publikovala
v časopisech Tvar, Host a Meridian. Od
ledna 2004 je učitelkou matematiky
a výtvarné výchovy na druhém stupni
Základní školy v Českých Budějovicích.
Žije v Šindlových Dvorech.

Foto Kateřina Rudčenková

Další ze zápisků o své dceři
Přála jsem si, aby se probudila,
i přestože byla ve spánku
tak něžná. Měla mi ukázat
radost z maličkostí, spontánnost
projevu, neutuchající optimismus,
bezbřehost možností, vitalitu
nevědomosti a nepřítomnosti pudu
sebezáchovy, bojovnost útlých
paží a několika slov ze své
malé slovní zásoby, naivní důvěru
v dobro, nevinnost, čistotu.

Její sny se přesunuly do mých představ
a já byla nucena ji chránit
jen tělem.

V pohádce se svou dcerou
Zavři oči, princezno.

Krůpěj moče ještě průhledná,
solená mateřským mlékem,
spočinula na tvém čele
místo zlaté hvězdy,
kterou sis tolik přála
v hlavní roli
dítěte.

Pro jedinou chvíli,
v níž se usměješ,
obětuji celý den,
abych ti přinášela střevíček
a přitom klekala
na tvrdou zem
s nedolomeným křídlem
anděla.

Z dopisu mé dcery
Je krátko i dopovědět slovo.

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy) **Marcela Pátková**

Foto Kateřina Rudčénková

Vyběhl čas, že se brzy vrátí
a nepřišel dosud.
zaclánějí si navzájem
hlásky hlasů,
protože vypadly z monologů
a jsou tak nějak mezi sebou
v rivalitě a v zášti.

Je mlčenlivo na bojišti
nemanželských ztrát.
Chvěje se peřina a pod ní
nahé prsty ženy,
připraveny škrtit, nebo prostě
dát.

Neplakej, matko, neplač
po hrobech.
Přijdu tě navštívit,
až budeš
umírat.

Foto Kateřina Rudčénková

¶¶.

Než

Že strach ze smrti je menší
než strach z nenarození?

Jestliže už jste dávno zemřeli, pak ano.

A proč se tedy ptáte, jestli půjdu na pohřeb?

Vám, myšlenky, jen zlatou urnu
nadepsanou krví:

„Dobrovolná smrti v nedobrovolném ženství,
budiž požehnána!“

Tolik o svobodě vraha.

Světlo

Světlo za tou zdí,
která je jenom tušena,
protože zmrtvýchvstala...

Oko embrya dřív než poznání.

Prosba za zdí novorozence

Představujeme Vám

(jména české
poezie a prózy)

Marcela Pátková

jak za zadkem muže,
byť znovupříchozího...

Aby
... zas světlo z hrobů
právě kamenných svou neprostupností.
Jen jeden byl obydlen tak krátce,
aby mohl být stále zaplňován
naší lhostejností...

Úlomky zákulisí
Ptal jsme se židlí
obrácených vzhůru nohama
jestli tuší Co se bude
za pár minut dít
I bílá košile tanečnicka
nevyžehlená dosud
se obávala zda
to stihne Poznal
jsem to na ramínku
které nesla Bylo
také bílé jako ubrousky
na stole bez pokrmu očí
španělských hostů

A bílá je barva smrti
i ženy

Foto Kateřina Rudčenková

Strž (velký recenzní prostředek)

Shocku, shocku, vystrč růžky!

Když se dva kamarádi, dva takřka soukojenci snaží někde předstírat, že se berou navzájem vážně, je to trochu legrační. Proto na mě trochu legračně zapůsobil doslov Radima Kopáče, ať je navěky blažen, ke sbírce Vikiho Shocka *Negropolis* aneb *Irracionalno dobyto*. Kopáč, ať je navěky blažen, píše o Shockovi s manýrou literárního entomologa, ba s odstupem soudce dějin a nezávislého arbitra *elegantiaaeaeae*. Když víte, jak jsou si Shock a Kopáč, ať je na věky blažen, navzájem blízcí, jak po vzoru kosích bratří nedají jeden bez druhého ani ránu, bude vám ten erudovaně sofistikovaný a sofistikovaně erudovaný doslov připadat roztomilý. Aspoň zjistíte, jak vážně máte brát všechny zasvěcené soudy současníků o současnících.

Tolik argumenty ad hominem. Věcně je Kopáčův, ať je na věky blažen, doslov tradičním doslovem k básnické sbírce, který nehání, ale umísťuje autora na patřičné místo v dějinách literatury a v jeho vlastním vývoji. Doslovy skutečně obvykle nejsou k tomu, aby na dílo nadávaly, do toho tu budiž kritika. Zanádávejme si tedy na Vikiho Shocka aspoň mírně, i když je redaktorem Dobré adresy a měli bychom ho tedy šanovat.

Shock se kroutí v soustředných kruzích. Hrabe se v odkazech na všemožné literární i neliterární tradice a hraje si s nimi. A jelikož kritici jsou od toho, aby básníkům říkali, co mají dělat, řekněme Shockovi, aby toho nechal. Je zbytečné vlamovat se znovu a znovu do otevřených dveří. Kdyby se Shock od minulosti odrážel a vylamoval by dveře nové, bylo by to fajn, ale on při své hře s tradicí vážně jenom pohazuje balónky odkazů a aluzí a nic z toho. Je pravda, že už si vytvořil vlastní hrací styl, jeho hraní se dá docela pěkně rozeznat od ostatních, ale je-li (aspoň ta publikovaná) literatura k tomu, aby z ní měl nějaký užitek čtenář, tak nové a nové Shockovy aluze mu ho nepřinášejí. Stačilo to jednou, aby si čtenář uvědomil, že je možné si takhle hrát, ale opakovat to donekonečna je nuda.

Přežvykování literární tradice je našťastí to jediné, co je na Shockovi nudné. *Negropolis* není jenom o takovém přežvykování a budeme-li optimisty, pak řekneme, že je o něm nejméně ze všech ostatních vydávaných Shockových opusů. Shock v *Negropolis* mluví znovu nejpodobněji svým nadmíru svobodným textům z dob *THC Revue* (tedy tomu, co si pod nimi představujeme podle dobového výboru vyšlého v Tvaru).

Jeho Zárodky revoluce orážených tramvají jsou možná zárodky revivalu staronového Shocka. Anebo zárodky vzkříšení Shocka úplně nového. Viki Shock básníkem je, jakoliv je také grafomanem a narcisem usilovně se pachtícím za slávou. Básníkem je ve své práci s jazykem, a koneckonců i v bolesti, kterou přetavuje v hraní čím dál sofistikovaněji, tak jako každý velký hravec dějin, Aristofanem počínaje a Pérecem konče. Až si Shock konečně přestane hrát s mrtvolami a začne si hrát s vlastním talentem, bude psát místo občasných dobrých věcí už jen samé dobré věci. K tomu mu dopomáhej Bůh, přičemž u *Negropolis* zdá se už pomáhat začal. Je to přes všechny výhrady sbírka od básníka.

Jo, kdybyste chtěli vědět, proč má Radim Kopáč, ať je na věky blažen, atribut ať je na věky blažen, tak proto, že je zakladatelem a prvním šéfredaktorem Dobré adresy. Mohamed byl zakladatelem a prvním šéfredaktorem islámu a má něco podobného taky. Tak proč ne my.

Štefan Švec

Viki Shock: Negropolis aneb Irracionalno dobyto, Protis, Praha 2003

Přežvykování literární
tradice je naštěstí to
jediné, co je na
Shockovi nudné.
Negropolis není
jenom o takovém
přežvykování
a budeme-li
optimisty, pak
řekneme, že je
o něm nejméně ze
všech ostatních
vydaných
Shockových opusů.
Shock v Negropolis
mluví znovu
nejpodobněji svým
nadmíru svobodným
textům z dob THC
Revue (tedy tomu, co
si pod nimi
představujeme podle
dobového výboru
vyšlého v Tvaru).

Znásilněná věda a zneužitý Harry Potter

„Jdou nejúžasnější věci, kterou můžeme zažít, je tajemno. Je zdrojem veškerého opravdového umění a vědy.“

Albert Einstein.

Kniha Rogera Higfielda *Kouzelná věda a Harry Potter* je opravdu kouzelná. Pokud si ji čtenář otevře poprvé, nějakou dobu bude pravděpodobně rozmyšlet, jestli je kniha jedním velkým ironickým žertem dábelky rafinovaného odborného publicisty, nebo jestli se jedná o seriózní vědeckou záležitost exaktního vědce.

Text nutně vyžaduje alespoň jednu z následujících dvou věcí: znalost odborné terminologie především z oblasti fyziky, chemie a biologie a sympatii ke světu Harryho Pottera v knihách Joanne K. Rowlingové, nebo naprostou znalost všech knih o Harrym Potterovi a sympatii k věcem exaktním či alespoň ochotu něco se dozvědět.

Kniha je rozčleněna do dvou hlavních částí a zásadně rozděluje vědu, lidské vynálezy a magii, představy o ní, v souvislosti s mýty a pověrami.

Autorova snaha překlénout propastný rozdíl mezi „nudným“ vědeckým stylem o biochemii, fyzice a teorii her a fantazij-

ním světem Harryho Pottera plným kouzel, létajících košťat a obrů je vskutku nadlidská, či skoro nadpřirozená.

Vysvětlit vědou určité zákonitosti fantazie jako jsou například levitující žáby (= an-

Za zmínku stojí jistě
vysoce odborný
slovník zásadních
termínů, kdy autor
považoval za nutné
definovat za sebou
jdoucí: bubáka,
buňku, černého psa,
čokoládu, denivky,
densaugeo
a determinismus.

A nakonec jsou ti zbylí. Hraví studenti, odrostlé děti, vzdělané knihovnice, antropologové, novodobí mágové, historici, literární vědci, mediální analytici, postmodernisti či cynici – ty všechny kniha Rogera Highfielda alespoň trochu nadchne. A když ne pro čistý vědecký styl či málo kouzelný svět Harryho Pottera, tak snad jen pro autorovo odvážný skutek tyto dva protipóly – tak rozdílné a přeci tolik podobné – sloučit.

tigravitace), zmenšovací dryják (= vliv dedikace, tj. zvrácení specializace tkání) vypadají stejně tak logicky jako naprosto absurdně.

První část knihy se tedy snaží vědecky vysvětlit nejčastější úkazy z prostředí kouzelného a magického. Musím bohužel přiznat, že jsem klasický mudla s humanitním vzděláním se sympatií k magii i ke kouzelnému světu Harryho Pottera a pouze v takovéto omezené míře dokážu posoudit autorův odborný styl z oblasti exaktních věd v první části knihy. Pro nás laiky smrtelníky je pojata stylem „Jak věci skutečně fungují“ a mohla by se jmenovat „Pravda o malých trpasličích v televizích, rádiích a telefonech, kteří ty složité přístroje ale NEUDRŽUJÍ v pohybu“. Čtenář se zde dozví o řadě tajemství z biologie jako jsou například detailní popisy mystéria zvaného DNA či líčení neuvěřitelných osudů buněk nebo dokonce o záblescích magického světla jak je vysvětluje kvantová teorie.

Ovšem nejen geniální biochemik výzkumník pozná nejednotnost a nesouvislost jednotlivých kapitol, kusé vysvětlení jednotlivých problémů, které (jak je vidět v rejstříku, bibliografii i v předmluvě, kde autor sesbíral opravdu velkolepý vědecký materiál a děkuje nemalé řadě odborníků) jsou na vědecké úrovni analyzovány a činí z knihy alespoň na efekt „pravou vědeckou

publikaci“ s hojným poznámkovým aparátem. Za zmínku stojí jistě vysoce odborný slovník zásadních termínů, kdy autor považoval za nutné definovat za sebou jdoucí: bubáka, buňku, černého psa, čokoládu, denivky, densaugeo a determinismus. Jednotlivé okruhy témat „magický úkaz“ jsou však na „vědecké vysvětlení“ křečovitě a narychlo doslova implantovány. Některá témata se dokonce prolínají a opakují. Značnou chaotičnost a nesystematičnost kterou by správný odborný text měl vyhubit v první řadě a za kterou by se styděl jakýkoliv vědec jakéhokoliv oboru nás provází bohužel celou knihou.

„Magické vynálezy jsou dnes tak běžné a rozšířené, že bychom si měli položit otázku, zda nemáme co do činění s permanentní a univerzální formou myšlení.“

Claude Lévi-Strauss

Druhá část je věnována „dějinám myšlení“. Tento velice široký pohled na problematiku magie ovšem autor postupně omezuje a zkoumá především magii z osvědčených úhlů.

Roger Highfield čerpá především z antropologie (cituje často nejen C. Lévi-Strausse a Jamese Frazera, ale i Ch. Darvina a další.), psychologie a archeologie. Používá známé postupy při rozlišování magie, mýtů

a náboženství, jejich rituálů a starodávné fungování mytologických zákonitostí. Ve druhé polovině knihy je zklidňujícím úsekem po vědeckém výkladu o fyzických teoriích vysvětlení magických zákonitostí na antropologickém základě. Ovšem zmatečnost a nejednotnost převážně historického a antropologického výkladu přetrvává.

Autor sám v předmluvě vtipně svaluje veškeré chyby v textu na šotky a já je také tímto kárám, protože se dopustili spolu s autorem tolika chyb (ať už zmiňovaná tematická nejednotnost, nesystematičnost, zkratkovitost, povrchnost atd.), že v plných devadesáti procentech škodí celkovému zámeru a smyslu knihy.

Přestože zahraniční recenze z větší části hodnotí knihu velmi pozitivně, nelze říct, že za celkovou nevyváženost knihy může pouze český překlad. Český překlad Aleše Drobka se pohybuje v rámci překladatelských možností a je nutno zmínit dobře volenou a užívanou vědeckou i „potterovskou“ terminologii.

Pokud bychom chtěli velice obecně shrnout všechny klady i zápory tohoto potterovského populárně naučného vyprávění o věcech tak nadpřirozených, jako je samotná věda a magie, mohli bychom použít téměř reklamního přirovnání efektního vnařidla s širokým využitím. Nejenom že se na tuto lesklou udičku chytnou potterov-

ští nadšenci (kteří pravda mohou být nakonec zklamáni z přílišného didaktického odborného výkladu exaktních věd), ale také nadšení vědci, vědci amatéři, či vědci ve výslužbě, čtenáři Vesmíru či 100+1 kteří, pokud právě nekolísají na některé z hranic infantility, mohou být velice zklamáni z neustálého vměšování Harryho Pottera do fundovaného odborného textu.

A nakonec jsou ti zbylí. Hraví studenti, odrostlé děti, vzdělané knihovnice, antropologové, novodobí mágové, historici, literární vědci, mediální analytici, postmodernisti či cynici – ty všechny kniha Rogera Highfielda alespoň trochu nadchne. A když ne pro čistý vědecký styl či málo kouzelný svět Harryho Pottera, tak snad jen pro autorovo odvážný skutek tyto dva protipóly – tak rozdílné a přeci tolik podobné – sloučit.

Všechny podobnosti skutečné i fantazijní reality detailně rozpracovávají v této knize se nakonec reprezentují jedinou – a tou je popularita, podbízivost a komerčnost. A je jím jak populární výklad vědy zneužívající nic netušící svěbytný magický svět v knihách Rowlingové o Harrym Potterovi, tak naopak znásilněná seriózní věda v rukou největšího krále komerce dnešní doby Harryho Pottera (a nedobrovolně spolu se všemi čaroději, veškerou magií i klasičkou mytologií).

Irena Prázová

Roger Highfield je vedoucím vědeckým redaktorem deníku The Daily Telegraph a autorem řady populárně naučných knih (v českém překladu vyšly např. Mezi chaosem a řádem v roce 2003, Soukromý život Alberta Einsteina v roce 1994 a další). Organizuje mnoho vědeckých aktivit a získal řadu ocenění např. British Press Award.

Roger Highfield: Kouzelná věda a Harry Potter. Nakladatelství Dokořán. Praha 2003. Přeložil Aleš Drobek.

Důvod? Podle Ramoneta prostý – televize nabízí to nejpoutavější, ale zároveň nejméně intelektuálně náročné – zábavu a podívanou, nabízí šok – emocionální šok, který vytvářejí televizní obrazy – zejména obrazy žalu, utrpení a smrti – je nesrovnatelně větší než šok, jaký dokáže vyvolat jiná média.

‘Kudy z kola ven?’

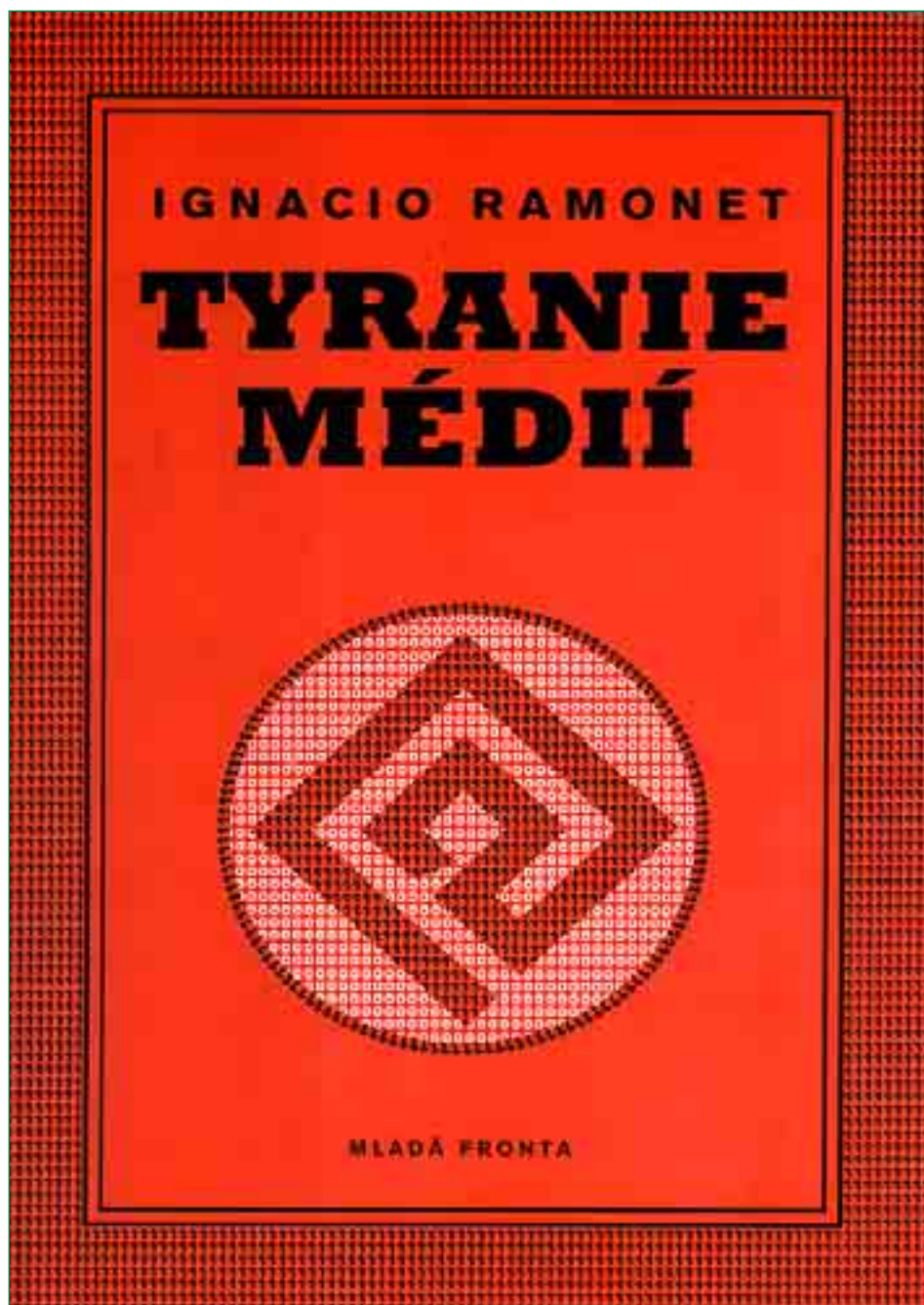
Práce mediálního skeptika Ignacia Ramoneta Tyranie médií přiláká už svým přebalem, na který vydavatel (tedy Mladá fronta) vybral jednu z trefných autorových poznámek k tomu, jak vnímáme v současnosti obsahy médií (hlavně televizního zpravodajství) a jak podléháme jejich trendům: Když jsme se ptali svých rodičů, co dělali proti nacismu, dostalo se nám odpovědi: Nevěděli jsme o tom. Skutečnost koncentračních táborů byla opravdu odhalena až v roce 1945 díky fotografiím Margaret Bourke-Whiteové. Ale když se nás naše děti zeptají: Co jste dělali proti genocidě ve Rwandě?, řekneme: Zabývali jsme se monackou princeznou Stephanií.

Podobných glos je studie doslova plná. Ramonet vybírá příklady z Francie i USA, méně už z Velké Británie či Itálie. Kriticky a nesmlouvavě postupně odstřeluje hlavní trendy současného televizního a potažmo vůbec mediálního informování. Vychází totiž z předpokladu, že současné centrální médium – televize – má na veřejnost tak silný dopad, že ostatní média cítí povinnost doprovázet tento účinek, udržovat ho a prodlužovat. Důvod? Podle Ramoneta prostý – televize nabízí to nejpoutavější,

ale zároveň nejméně intelektuálně náročné – zábavu a podívanou, nabízí šok – emocionální šok, který vytvářejí televizní obrazy – zejména obrazy žalu, utrpení a smrti – je nesrovnatelně větší než šok, jaký dokáže vyvolat jiná média. A tak každý večer můžeme být svědky „mediálního mesianismu“, bulvarizace, touhy informovat live, i když reportér sotva vystoupil z letadla a o situaci v cizí zemi i kultuře neví vůbec nic, pronikání do soukromí hvězd mediálního nebe i běžných dobrovolných obětí Velkého bratra nebo Pop Idolu (v Čechách nastupující Super Star), mýtů o „neviditelných“ bombardérech, inteligentních střelách Patriot a dalších udělátkách, které mění utrpení války v počítačový rej světél a stínů atd. Ramonet ale média nesoudí, chovají se podle zákonů trhu, reklamy, vydavatelské politiky. Raději popisuje práci novináře a její proměny, kdy se z investigativce a analytika stává reagovač na právě viděné, vlastně jen další očitý svědek (Musí to jít rychle, velice rychle: Slow news, no news, takový je slogan CNN). Neopomene rozebrat vývoj a vznik největších mediálních imperií a jejich vlivy.

Jeho příklady a pohledy na dění v médiích, v procesu informování či nastolová-

Tyranie médií může tedy ve čtenáři během procházení textem plným příkladů a glos k nim vzbudit dojem, že Ramonet vlastně sestavil přehlednou antologii mediálních vyšinutí a excesů posledních let, dal je do kontextu, ale že nenabízí svou variantu řešení. Ani by nemusel, třeba ten rozjetý šiml ani žádné opratě nemá a třeba to ani nikdo nežadá. Nakonec, když Ramonet dospěje k poznámce, že informovat se unavuje, nezbyvá než pod tíhou jeho příkladové studie skoro souhlasit.

ní agendy jsou zhusta inspirativní: Diana se stala jednou z hlavních hrdinek people žurnálů, které na základě jejího reálného života vytvořily – jak to dokáže lidová literatura – postavu ve fiktivním smyslu tohoto slova: postavu „smutné princezny“, která je melancholická, má všechno pro to, aby byla šťastná (krásu, zdraví, úspěch, bohatství), nemá ji však ráda její tchýně královna a opustí ji její manžel svedený vilnou ženou, a tak přenáší svůj přebytek lásky na své děti a na všechny nešťastníky světa. Pokud vás napadá, že média, jak na ně pohlíží Ramonet, se nějak vymkla z kloubů svého původního určení – informovat a kontrolovat – pak můžete vzít jed na to, že i na to má Tyranie médií nejeden příklad: Je ostatně do očí bijící, že v průběhu tiskové konference, která následovala po setkání Clintona a Arafata, televizní kanály vybraly a vysílaly jen otázky položené americkému prezidentovi, které se týkaly ... – jeho vztahu s Monikou Lewinskou! Obraz Arafata nečinně asistujícího tomu, jak Clinton prochází ohněm otázek, se objevil jako jeden z nejotřesnějších důkazů vyšinutí médií.

Tyranie médií může tedy ve čtenáři během procházení textem plným příkladů a glos k nim vzbudit dojem, že Ramonet vlastně sestavil přehlednou antologii mediálních vyšinutí a excesů posledních let, dal

Vždyť televizní noviny, zejména díky své ideologii přímého přenosu a reálného času, zvolna nastolily radikálně odlišnou koncepci informace. Informovat dnes znamená „ukazovat příběh za chodu“, jinými slovy učinit z diváka účastníka (pokud možno v přímém přenosu) události.

je do kontextu, ale že nenabízí svou variantu řešení. Ani by nemusel, třeba ten rozjetý šiml ani žádné opratě nemá a třeba to ani nikdo nežadá. Nakonec, když Ramonet dospěje k poznámce, že informovat se unavuje, nezbyvá než pod tíhou jeho příkladové studie skoro souhlasit. Vždyť televizní noviny, zejména díky své ideologii přímého přenosu a reálného času, zvolna nastolily radikálně odlišnou koncepci informace. Informovat dnes znamená „ukazovat příběh za chodu“, jinými slovy učinit z diváka účastníka (pokud možno v přímém přenosu) události. (...) Pro televizního diváka už prioritním cílem jeho uspokojení není pochopit dosah nějaké události, nýbrž jednoduše se dívat na to, jak před jeho očima vzniká. A tato shoda je považována za radostnou. – Iluze vidět znamená chápat. Pokud není cesta, jak tento trend zvrátit, a že takové věci se asi opravdu dějí jen v pohádkách, mohla by být nadějnou variantou tvorba multimediálních redakčních týmů, kdy skupina novinářů zpracuje v jednom vydavatelství, pod stejným logem, tedy v ideálním modelovém případě pro stejné publikum, stejnou informaci nejprve do podoby internetové (interaktivní, mobilní) krátké zprávy, následně ji zařadí do svého rozhlasového a televizního zpravodajství a druhý den ráno si už informovaný a věci znalý čtenář otevře deník, kde je problém

podroben analýze a vřazen do kontextu, který audiovizuální média nemohou poskytnout. Televize tak bude ve své centralitě oslabena a žurnalistika získá (bez omezení reklamy a vydavatelských zájmů) více poloh, než jaké jí nabízí dnešní honba za live news.

Skeptik Ramonet ale ruší také tuto idylku, která nepočítá se svým publikem: Informovat se i nadále zůstává produktivní činností, při níž je třeba vynakládat úsilí a vyžaduje skutečnou intelektuální mobilizaci. Je to činnost v demokracii dosti urozená, neboť občan souhlasí s tím, že jí zasvětit část svého času, svých peněz a své pozornosti. (...) Za tuto cenu a jedině za ni, může tisk opustit pohodlné břehy vládnoucího simplismu a znovu nalézt své čtenáře, kteří chtějí rozumět, aby mohli v našich dřímajících demokraciích lépe jednat. Takže Ignacio Ramonet je možná mediální skeptik, ale nakonec se – pokud vás neznechutí všechny lži, podvody a plytkost médií, kterou musíte v textu projít – ukáže jako havlovský vizionář občanské společnosti.

Martin Groman

Ignacio Ramonet: Tyranie médií. Přeložil Michal Pacvoň. Mladá fronta, edice Myšlenky, sv. 11, Praha 2003, 232 stran, první vydání, náklad a cena neuvedeny.

Živé sfingy / Zvířata

Do 19. ledna probíhá v klientenské hale Stavební spořitelny České spořitelny (Vinohradská 180, Praha 3) výstava Petry Růžičkové.

Zvířata na těchto fotografiích nevypadají vůbec jako domácí mazlíčkové nebo obyvatelé zoologických zahrad a safari. Fotogračka a výtvarnice Petra Růžičková je vidí jako božsky vznešené a sfingám podobné bytosti, které mají blíž ke ztracenému ráji než člověk.

Dobrá adresa je mediálním partnerem výstavy.

Věřit, zábavě

Jedním z předchůdců moderních médií byly osobní dopisy, na jejichž závěr odesílatelé připojovali poznámky o politické a ekonomické situaci v místě svého pobytu. Pro příjemce byly užitečným zdrojem spolehlivých informací.

Při tažení proti bulvárnímu masovému tisku v 19. století se zdůrazňovalo, že seriózní média pomáhají lidem orientovat se ve stále složitějším světě.

Filmové týdeníky v první polovině století dvacátého lákaly davy, protože zprávy viděné okem kamery přece musejí být pravdivé.

Dnes už tak nějak automaticky předpokládáme, že objektivní média neexistují. Stačí si uvědomit, že každé noviny či televizní relace musejí z tisícovek událostí vybrat ty, z nichž udělají zprávy. A i ta kamera ukazuje stejnou situaci jinak zleva a jinak zprava.

Proč o tom mluvit? Protože v souvislosti s celosvětově významnými událostmi, z nichž se stávají „breaking news“, se leckdy nelze ubránit otázce: Je to opravdu tak?

Ukázkový příklad je dopadení Saddáma Husajna. Napadlo vás, že je klidně možné,

že USA prostě nastrčily světové veřejnosti jednoho z diktátorových dvojníků? Proč by to dělaly? Lapidárně řečeno – aby měl George Bush hezké Vánoce. Jeho popularita i pověst Spojených států kvůli neutěšené situaci v Iráku podobný dárek rozhodně potřebovala. Kdo znáte film Vrtěti psem, víte, o čem je řeč.

Ať už vás taková možnost napadla kvůli (či možná lépe řečeno díky) zmíněnému filmu nebo prostě jen tak, ukazuje to, že naše víra v masová média (zvláště v souvislosti s událostmi, které nemůžeme konfrontovat s vlastní zkušeností) rozhodně není neotřesitelná.

Místo pátrání po příčině tohoto stavu nabízím přímo řešení. Na otázku: Čemu tedy v televizi máme věřit? odpovídám: Věřte zábavě!

Hezky je to vidět na populárních, masových a mezinárodních zábavních formátech typu Chcete být milionářem, Nejslabší, máte padáka či novinky Pop Idol. U nich můžete s velkou mírou jistoty předpokládat, že nic není předem domluvené. Soutěžící v nich prožívají skutečné emoce, doopravdy si často hrábou na dno intelektu a vytrvalosti.

Zaměření na masové publikum si už z principu žádá zkratku, zjednodušení, nadsázku. Jak jinak udržet pozornost obrovského a různorodého publika?

Zárukou této opravdovosti a nenafilmovanosti je paradoxně právě komerční a masové podstata těchto formátů. Velké společnosti, které je produkují, si totiž nenechají kazit pověst (a tím i mezinárodní obchody – všechny jmenované formáty se prodaly do minimálně dvaceti zemí, a že to byly bohatší trhy než Mongolsko a Angola, na to vezměte jed) nějakým Čecháčkem, který by podváděl v Milionáři. Ostatně stačí se podívat na skandál, jakým skončil odhalený pokus o podfuk v britském vydání oblíbené hádankové soutěže.

A když se vám náhodou nezamlouvá, že nějaký ťulpas vyhrál dva a půl milionu, vždycky si můžete říct „Stejně je to divadýlko“ a v zásadě to pro vás nemusí nic extra znamenat. Kdežto když vás to samé napadne u slavného záběru Saddámovy ústní prohlídky, minimálně vás to donutí k zamyšlení.

Není náhodou, že populární soutěže najdete na sledovaných komerčních stanicích. Čím masovější médium, tím lépe mu namísto seriózního obsahu vyhovuje zábavný formát. Tento poznatek ostatně není nijak nový ani originální, všiml si toho už ve 40. letech 20. století Theodore

Adorno, když zkoumal, jak si v amerických komerčních rádiích vede vážná hudba.

Zaměření na masové publikum si už z principu žádá zkratku, zjednodušení, nadsázku. Jak jinak udržet pozornost obrovského a různorodého publika?

Co z toho pro nás plyne? V tuto chvíli asi jedno: Přemýšlejte. Tedy pokud stále bereíte média jako zdroj důležitých informací, nejen jako zábavu a odreagování. Přemýšlejte, když čtete noviny. Přemýšlejte, když se díváte na zprávy. Vždy se ptejte: Pro koho píše tento deník nebo vysílá tato stanice? Jaké jsou asi zdroje zrovna téhle zprávy? A jak odpovídá mým dosavadním zkušenostem?

Navíc i seriózní výzkumy ukázaly, že právě lidé, kteří o zprávách přemýšlejí a dovedou si je dát do kontextu, z nich mají skutečně užitek. A navíc díky duševní gymnastice, kterou se pro vás zprávy stanou, nezhloupnete ani s přibývajícím věkem.

Což je ostatně dobrá věc, kterou si do nového roku přát. Tak až se vám to daří.

Miroslav Cingl

Zkouška z Informatiky

Redakce našeho časopisu obdržela dopis jistého nešťastného učitele, který je podle všeho na pokračji nervového zhroucení a možná i Nuselského mostu. Neuspěl totiž u testu z výpočetní techniky, kterým v současné době procházejí učitelé na základních a středních školách. Abychom české školství ušetřili dalších ztrát na životech, rozhodli jsme se jakožto pravověrné internetové médium učitelům našeho národa pomoci a zveřejnit odpovědi na některé testové otázky, tak jak se na nich po pětihodinovém brainstormingu shodl tým našich počítačových odborníků. Správná řešení však Ministerstvo školství ve spolupráci s Bezpečnostní informační službou úzkostlivě tají, tudíž přesnost všech odpovědí nelze zaručit.

Operační systém je: D) balík programů pro řízení chirurgického pracoviště.

Pevný disk (HDD) v PC: A) nelze odmontovat z jeho umístění.

Při zapnutí PC by měla být všechna okolní zařízení: D) odpojena, včetně obrazovky, stačí, když je připojena myš a klávesnice.

Uchopit myš znamená: C) vzít do ruky malého hnědého hlodavce.

Klávesa F1 spouští: A) videoukázku, která zobrazuje jízdu vozů Formule 1.

Jakou funkci má v systému Windows klávesa Esc? D) Taková klávesa na klávesnici není.

Co to znamená, když se při přihlašování do počítače heslo zobrazuje jako hvězdičky? D) Heslem jsou hvězdičky.

Jakým postupem můžete obnovit zpět na původní místo smazané soubory, které jsou v Koši? C) Tím, že koš vysypete.

Skenery u PC slouží: C) ke zjištění polohy uživatele.

Klávesa Caps Lock se v textu používá: B) k rozsévání kapslí do textu

Klávesa BACKSPACE slouží při editaci textu: A) k zanechávání volného místa za kurzorem.

Pro změnu barvy již napsaného textu: A) vezmeme vodové barvy a obtáhneme příslušné pasáže textu na monitoru.

K čemu slouží dialogová okna? A) K dialogu s počítačem na zvolené téma.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

URL je adresa: C) tajné služby.

Internet je: D) mezinárodní policejní organizace.

Lokální počítačová síť (též LAN) je: A) síť k vytažení počítačů spadlých do vody.

Co je počítačový virus? D) Výmysl firm, které vyrábějí antiviry.

Jak pracuje počítačový virus? A) Rozmnožuje se pučením.

Jak může počítačový virus škodit v počítači? B) Jde-li o chřipkový virus, může se nakazit uživatel.

Jak se proti počítačovým virům můžeme bránit? A) Pravidelnými návštěvami u lékaře.

Můžete zabránit počítačovým virům, aby se do PC dostaly přes Internet? C) Ne, například z erotických stránek proniknou vždycky.

Domovská stránka je: C) webová stránka uložená na počítači doma.

Kde se nacházejí přijaté zprávy? C) Ve složce Pošta v kanceláři.

Jak označíte již přečtenou zprávu opět jako nepřečtenou? B) Vyplníte v levém dolním poli místopřísežné prohlášení, že jste obsah zprávy zapomněli.

Jakým způsobem předáme dál nám doručenou poštu? C) Zavoláme všechny, jimž má být pošta předána, k monitoru.

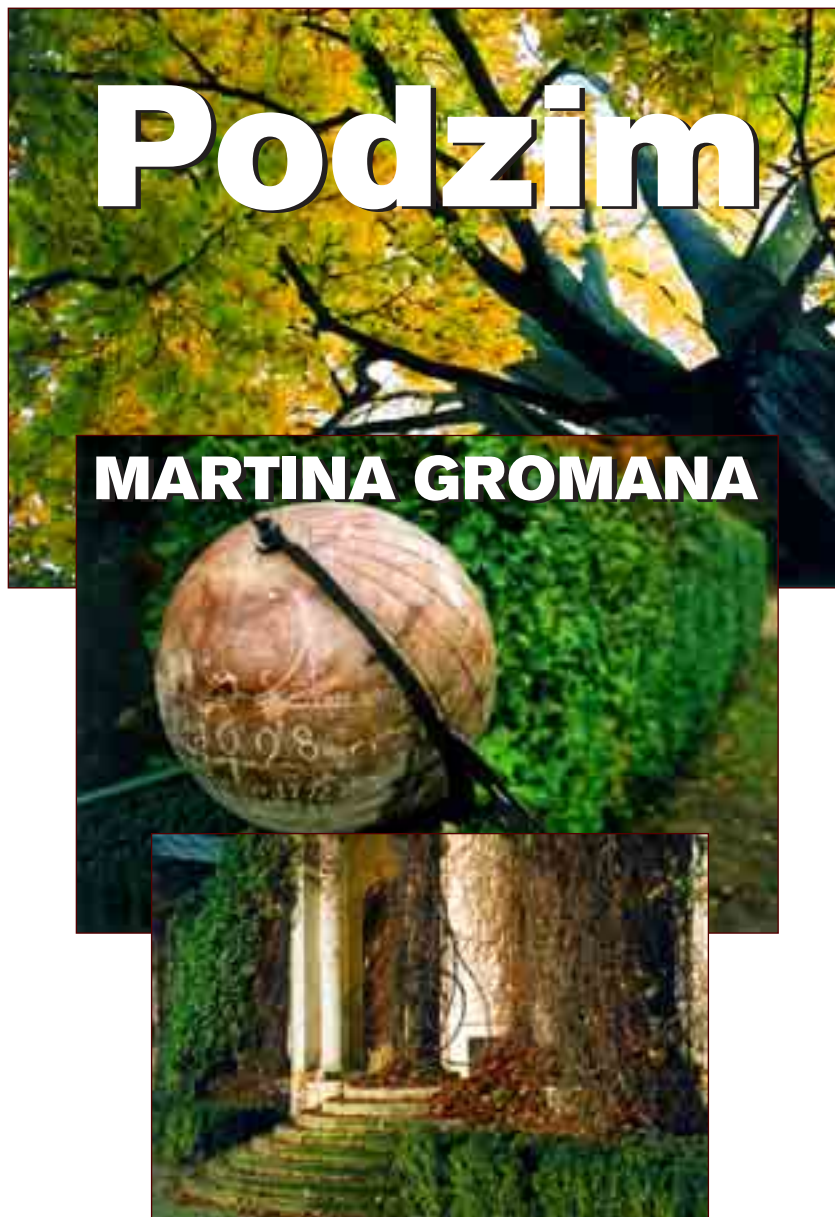
Jakým způsobem odpovíme na doručenou poštu? A) Kladným.

Jak rozeznat hypertextový odkaz na webové stránce od běžného textu nebo grafiky? D) Hypertextový odkaz je větší.

Počítač se vypíná: D) kliknutím na ikonu „Konec“ v levém dolním rohu obrazovky.

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

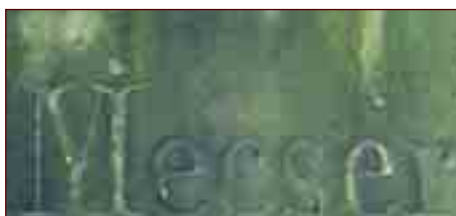

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

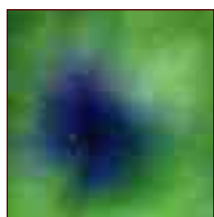

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

Podzim

MARTINA GROMANA

2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004

V příštím čísle (vychází 1. února 2004)

najdete:

více textů

lepší obrázky

stejnou grafiku

VÍTÁME ROK
2004

Na shledanou **příště!**

2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004 2004